

השבת

של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"ב ב', סז)

טוב להגיד ולשיר **נְחֵם נְחֵם נְחֵם מְאוֹמֵן** לזכות לכל הישועות

כי יפליא לנדור ... (במדבר ו, ב)

לבוא לאמונת חכמים הוא על ידי נדר. כי מה שהרבה רחוקים מאמונת חכמים אמתיים הוא רק מחמת חכמות עולם הזה, שהם חכמות של הבל שיש לכל אחד, וכל אחד הוא חכם בעיניו. ובאמת מי שיש לו מוח בקדקדו יכול להבין בקל שכל החכמות של העולם הזה הם שטותים והבלים ואינם בכלל חכמה כלל, כי מאחר שעל ידם אינו יכול לבוא לתכליתו האמתית והנצחי שהוא העיקר, כמו שכתוב: "הנה בדבר ה' מאסו, וחכמת מה להם", וכתוב: "אל יתהלל חכם בחכמתו וגו', כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי".

כי עיקר החכמה האמתית היא חכמת הצדיקים הגדולים שזכו לחשב באמת על תכליתם הנצחי, כי זה עיקר החכמה באמת, בבחינת "איזהו חכם? הרואה את הנולד", שצריך כל אחד להשכיל על דרכיו ולהתיישב היטב מה יהיה נולד ממעשיו ועסקיו בסוף האחרון, אשר לזה אין זוכים בשום חכמה שבעולם, כי אם על ידי חכמת הצדיקים אמתיים שעיקר חכמתם הוא להשתדל לפרש את עצמם מזה העולם לגמרי, עד שזכו לזה בשלמות, ששברו כל התאוות בתכלית עד קצה האחרון, ולא נשאר להם שום נדנדוד ריח משום תאוה של זה העולם, ורק צדיקים כאלו הם יכולין לתקן כל העולם ולהחזירם למוטב כל מי שרוצה להתדבק בהם; כי כל אדם צריך להגיע לזה, לתכלית הפרישות והקדושה באמת, וזה עיקר תכליתו לנצח, אבל לאו כל אדם זוכה לזה, וזעירין אנון דזוכין לזה בשלמות באמת.

על כן עיקר התיקון של שאר כל אדם הוא על ידי ההתקרבות לצדיקים אמתיים, להם ולתלמידיהם וכו', כי הצדיקים האמתיים יכולים לתקן ולרפאות כל אדם שבעולם, אף על פי שהוא חולה גדול בנפש וגוף, כי כמו שהמבזה תלמיד חכם אין לו רפואה למכתו כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כמובן להפך, מידה טובה מרבה, שהמאמין בצדיקים ותלמידיהם שהם באמת תלמידי חכמים אמתיים אין מכה בעולם בגוף ונפש שלא יקבל רפואה על ידם בבחינת "ולכל בשרו מרפא" הנאמר בכל התורה; כי עיקר התורה אין יודעין כי אם הצדיקי אמת שפרשו את עצמם מתאוות עולם הזה לגמרי לגמרי, רק הם יודעים לדרש את התורה ולפרש ולבאר כל הדרכים והתניבות שבה, באופן שיוכל כל אחד לקבל רפואה לכל מיני חלי הנפש והגוף שבעולם כנ"ל.

אבל מחמת שלא כל אדם יודע היכן הם הצדיקים האלו ואיך זוכין להאמין בהם ולהתקרב אליהם באמת, על כן העצה לזה הוא נדר שידר איזה נדר ויקיים מיד, כי נדרים סייג לפרישות, כי כל הנדרים הם בחינת פרישות שרוצה לפרש את עצמו מאיזה תאוה כדי להתקרב להשם יתברך; ואפילו נדרי צדקה והקדש הם גם כן בחינת פרישות, כי בעד זה הממון היה יכול לקנות לעצמו איזה דבר שהגוף נהנה ממנו, והוא משבר תאוותו ונותן זה הממון לצדקה, ועל כן על ידי זה עולה ומקשר את עצמו להצדיקים אמתיים שזכו לתכלית הפרישות באמת וזוכה לאמונת חכמים ולהתקרב אליהם, כי מאחר שהשם יתברך רואה שממשיך עצמו לדרכיהם ומקבל על עצמו איזה בחינת פרישות על ידי נדר שהוא בחינת פלא, בבחינת "כי יפלא לנדור וגו'", על ידי זה זוכה להאמין בהחכמים וצדיקים הנפלאים שזכו לפליאות חכמה על ידי שפרשו עצמן מהעולם הזה לגמרי. (לקוטי הלכות - הלכות שבת ו', אות ג' לפי אוצר היראה - אמונה, אות ל"ז)

קח מאתם ... (במדבר ז, ה)

ועתה בוא וראה זה מצאתי במדרש חזית שיר השירים מגדל מעלת הרצון. וזה לשון המדרש שיר השירים (ו, ד): יפה את רעייתי כתרצה. כשאת רוצה, כד את בעיא לית את צריכה בעיא מכלום, מילף מכלום,

מי אמר להם להביא עגלת בקר לטען המשכן לא מהוין ובהוין וכו', עד כאן לשונו. ושים לבך היטב לכל דבור ודבור מדברי המדרש הקדוש הזה. כמה וכמה הוא מפליג במעלת הרצון דקדושה של ישראל עם קדוש שכשרוצים באמת רצונות דקדושה להתקרב לה' יתברך אינם צריכים עוד לבקש משום אדם וללמד ממנו.

רק הרצון בעצמו יודיע לו מה לעשות לגרם נחת רוח לה' יתברך, כמבאר במדרש הנ"ל כשאת רוצה כד את בעיא לית את צריכה בעיא מכלום מילף מכלום וכו'; היינו כי יבין מעצמו על ידי הרמזים שהצדיק מרמז לו בכל עת על ידי דברי תורתו הקדושה שאי אפשר לבאר הכל בפה ובכתב רק על ידי בחינת רמזים יכול להאיר בדעתו עד שיתחזק ברצונות חזקים מאד לה' יתברך עד שלא ידע כלל מה הוא רוצה (כמו שכתוב בלקוטי תניינא, סימן ז'), עד שה' יתברך יעזר לו ויאיר בלבו שיבין מה לעשות לגרם נחת רוח לה' יתברך להתקרב אליו על ידי זה, כמו הנשיאים שהבינו מעצמם להביא עגלות להמשכן אף על פי שלא נצטוו על זה כלל, כמבאר שם במדרש ועיין שם מה שכתוב שם על פסוק: קח מאתם - מאתם היו הדברים וכו', עיין שם. (הלכות נטילת ידים לסעודה - הלכה ו', אות מ"ו)

בכתף ישאו ... (במדבר ז, ט)

על ידי הנגינה, אדם נכר אם קבל עליו על תורה. וסימן: בכתף ישאו (במדבר ז'), ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (ערכין יא): אין ישאו אלא לשון שירה, שנאמר: שאו זמרה ותנו תף; ומקרא זה נאמר במשא בני קהת, שהיו נושאים בכתף את הארון, היינו בחינת על תורה. (לקוטי מוהר"ן ב', סימן ל"א)

עצות ותפילות

(לקוטי עצות - טלטול ונסיעות לדרכים, ג-ד)

כל הנסיעות והטלטולים של אדם הם בשביל קלקול האמונה, שהוא בחינת עבודה זרה. ולפעמים מתקן על-ידי הטלטול פגם האמונה, ואזי מתקן החרון-אף מן העולם ונמשך רחמנות בעולם.

על ידי בטול תורה בא גלות.

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שתרחם עלי ותהיה עמי תמיד בשבתי בביתי ובלכתי בדרך בשכבי ובקומי בצאתי ובבואי. ותורני ותדריכני באמתך ותלמדני תמיד בכל עת איך להתנהג בענייני הנסיעות לדרכים, אם אסע ואם אהדל, ואיך לסע ומתי לסע, ולהיכן ולאיזה מקום ועיר לנסע, וכמה אתעכב בדרכי, וכל פרטי הנסיעות לאיזה דרך גדול וקטן ארוך וקצר, הכל תודיעני ותלמדני ברחמיך האמתיים, ותולכני בדרך הישר תמיד בכל עת. "אדון כל, גדל העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני-אדם" ויודע ומבין מחשבותם וסודם, יעוררו רחמיך האמתיים עלי, וזכני ולמדני תמיד בכל עת איך להתנהג בענייני נסיעות לדרכים, וכשם שהיית עם ישראל במדבר והיו כל נסיעתם על פיך כרצונך כמו שכתוב: "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו", כן תרחם עלי ותהיה תמיד עמי, ואני מוסר עצמי עליך לבד באמת עם כל תנועותי תמיד, על פיך אחנה בביתי ועל פיך אסע, ותשמרו צאתי ובאי לחיים טובים ולשלום מעתה ועד עולם, ותרחם עלי תמיד בכל עת שאני מכרח לנסע לאיזה דרך על פי רצונך הטוב, שתהיה עמי תמיד, ותולכני לשלום ותדריכני לשלום ותגיעני למחוז חפצי לחיים טובים ולשלום, ותצילני מכף כל אויב ואורב בדרך, ותתנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ותגמלני חסדים טובים תמיד, ותשיבני לשלום לביתי, שלום בגופי ובנפשי ובמווני ובתורת, ותשמרני ברחמיך

במה שלכד עד אשר לא יאמין שוב מני חשך. כך נדמה לכל אחד. ורבנו ז"ל קרא תגר על זה מאד, וצעק בקול עמק מאד: "גיוואלד! זייט אייך ניט מיאש, קיין יאוש איז גאהר ניט פאר האנדין, אפלו וויא אהין איטליכער איז גיפאלן, כי יש עניין שנתהפך הכל לטובה!" [אהה, אל תיָאשו עצמכם, יאוש אינו בעולם כלל, אפילו כמה שנופלים, כי יש עניין שנתהפך הכל לטובה].

עיקר עבודת הצדיק לברר ולהעלות הטוב מעמק הרע, ומעלה אפילו הנפשות הנפולות מאד על-ידי שמוצא להם זכות, אפילו לרשעים גמורים הגרועים ביותר, עד שיצאו מכלל ישראל על-ידי מעשיהם הרעים; כל זמן ששם ישראל נקרא עליו, עדיין מחפש ומבקש ומוצא איזה זכות כל שהוא, ועל-ידי זה מעלה אותם גם מעמק הרע, ונתברר הטוב ונדחה הרע ונתבטל לגמרי. וזה בחינת התגלות משיח (שיקבץ כל הנדחים מארבע כנפות הארץ).

הכלל שהממשלה ביד הצדיק לפעל פעולות כרצונו, ועיקר הממשלה להאיר ולעורר לב ישראל לעבודת ה' יתברך. על-כן העיקר שיתקשר (האדם) לצדיק האמת וממנו יקבל כח והארה והתעוררות לה' יתברך עד שישוב אל ה' באמת.

יש שדה העליונה ששם גדלים כל הנשמות, ואלו הנשמות צריכים בעל הישדה שיעסק בתקונם, וצריך כל אחד שרוצה לרחם על נשמתו לבקש ולהתחנן הרבה לפני ה' יתברך כל ימיו, שיזכה להתקרב להצדיק הזה שהוא בעל השדה, שהוא מסתכל על כל אחד להביאו אל התכלית האמיתית שהוא כָּלוּ טוב כָּלוּ אחד.

הדורש שלומו וישועתו בכל עת בכל לב באמת.

ישראל דב אודסר

אף שקלפת המן-עמלק אורב על הצדיק האמת להעלים אותו לגמרי, חס ושלום, אף-על-פי כן עצת ה' היא תקום, ואתה מרום לעולם ה', ולעולם ידך על העליונה, והוא יתברך גומר את שלו. ודייקא על-ידי התגברות תקף ההעלמה כל-כך, על-ידי זה נתרום ונתעלה אחר-כך אורו ביותר, ובסוף כל סוף נתהפך כל זה לטובה ונתקן העולם בשלמות על-דוד. **המעתיק הנ"ל**

(מרי ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

... מה שיש בעולם, מחלות כאלו שאי אפשר להגיע לשם שום תיקון משום עזרה, אבוד לגמרי.

שיחות

והוא [רבנו ז"ל] מהפך הכל! יש שיחה שאמר: "גדול השם.. ואין יודעים כלל!" בכל דבור שיצא מפיו הקדוש הוא עיקר תיקון, ושהוא מאיר בנו. מאיר בנו אמונה בהשם, בהתורה, הוא פותח כל דבר שצריכים. כל המפתחות אצלו. והוא פותח במפתח אחד כל האורות! הבעל-דבר סוגר, ורבנו הקדוש פותח! רבנו הקדוש פותח כל השערים של התשובה ושל הכל, של כל התקונים! דבר כזה עוד לא היה בעולם. אבל יש סודות, סודות... מי זה נחמן? נחמן, אתה יודע מה זה נחמן? נַחַן נַחְמָן נַחְמָן מאומן! אז יתגלה לנו אולי איזה אור, איזה אור מהאור שאנחנו צריכים להושיע... עכשיו הוא זמן הגאָלה, יש לנו כבר רבנו הקדוש פה בעולם. תורות כאלו, תפלות כאלו, מעשיות כאלו.. האם יש, נתגלה עדיין? שיכול להושיע את כל העולם ברגע אחד, בדבור אחד שלו הוא מהפך הכל, כל הכחות! זה אור חדש, זה אור חדש שלא נתגלה עדיין. יש שיחה שאומר רבנו הקדוש בקצור גדול, הוא אמר... כל הדבורים שיצאו מפיו, הוא אמר: "אני נהר המטהר מכל הכתמים!"

נו, מי אמר דבר כזה, "מכל הכתמים!" העולם, הבעל-דבר, הוא התגבר מאד, הוא רצה להרג את רבי נתן ורבנו והכל. והוא חי וקיים, דוד מלך ישראל - חי וקיים! הוא חי וקיים בלבנו, במחננו, בכל דבור הוא אור כזה שלא היה עדיין מעולם! אי אפשר להגיע לזה, איך? רבנו הקדוש יש לו כח להפך הכל, את כל העולם. הוא יכבש כל העולם, הוא כובש כל העולם בדבור אחד. הוא כובש כל העולם, כל הרבנים וכל החכמים וכל... לא צריכים הרבה לדבר, רק לראות ה'ספורי מעשיות', השיחות שלו, ה'ילקוטי תפלות' שלו, התורות שלו. רואים בעיניים שזה מה שגלה עוד לא מספיק. יש עוד ועוד.. בלי סוף ותכלית!!

מכל מכשול חטא ועוון, ומכל מיני הרהורים רעים ומחשבות רעות ומכל הסתכלות רעים תמיד, ובפרט בעת הלוכי בדרך. ותצילני ותשמרני ברחמיך מסכנת דרכים לעולם, בגשמיות ורוחניות בגוף ונפש וממון. "הורני ה' דרכך ונחני בארח מישור למען שוררי. הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלקי ישעי אותך קויתי כל היום. טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך, ידרך ענווים במשפט וילמד ענווים דרכו. כל ארחות ה' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו. הורני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך. דבקה לעפר נפשי חייני כדברך. דרכי ספרתי ותענני למדני חקיך. דרך פקודיך הבינני ואשיחה בנפלאותיך. דלפה נפשי מתוגה קיימיני כדברך. דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני. דרך אמונה בחרתי משפטיך שווייתי. דבקתי בעדותיך ה' אל תבישני. דרך מצוותיך ארוץ כי תרחיב לבי. הורני ה' דרך חקיך ואצרנה עקב. הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב. הדריכני בנתיב מצוותיך כי בו חפצתי. הט לבי אל עדוותיך ואל אל בצע. העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני. הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך. העבר חרפתי אשר יגרת כי משפטיך טובים. הנה תאבתי לפקודיך בצדקתך חייני".

חוסה עלי כרב רחמיך, "חננני ה' ראה עניי משונאי מרוממי משערי מוות", כי אתה ידעת את מרירות לבי ופזור נפשי, "ואתה ידעת נתיבתי בארח זו אהלך טמנו פח לי. הבט ימין וראה ואין לי מכיר אבד מנוס ממני אין דורש לנפשי". חוס וחמל עלי, חוס וחמני והצילני ממה שאני צריך להנצל, מלטני ממה שאני צריך להימלט, חלצני ה' מאדם רע מאיש חמסים נתצרני. עזרני והושיעני והיה עמי תמיד, והצילני מיד אויבי ומרודפי, בשבתי בביתי ובלכתי בדרך. ותזכני בכל עת שאהיה זְכוּר לנס'ע ולילך בדרך על פי רצונך הטוב, שיהיה הלוכי ונסיעתי בקדשה ובטהרה גדולה ובמחשבות קדושות וטהורות, ואהיה נשמר מכל דבר רע. ותזכני ותעזרני שאזכה על-ידי נסיעותי לתקן את פגם האמונה, והגלות והטלטול שלי בדרך יכפר על פגם האמונה שפגמתי לפניך אשר על-ידי-זה גרמתי טלטול למעלה, חס ושלום. (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה מ')

(כוכבי אור - מעשיות ומשלים מרבנו ז"ל)

© בעת שבנו בית הכנסת

סיפור

באוסטרה, והיו צריכים כסף רב לבנותו, ועל כן עשו הנחת אבן הפינה בקהל רב. והכריזו למכור את הנחת אבן הפינה, עד שגביר אחד קנה את זה בשק מלא זהובים. ואחר כך, כיבד את המהרש"א ז"ל, שהוא יניח את האבן. ואמר לו המהרש"א, שיבקש ממנו איזה דבר בשביל זה, וביקש ממנו שיהיה לו בן כמו המהרש"א. וענה לו המהרש"א, שזה קשה מאוד, ושיבקש דבר אחר, והוא התעקש דווקא בזה הדבר. ואמר לו המהרש"א: אם כן, כשתהר אשתך, תמות אתה, וכשתלך תמות היא גם כן. ואני אקבל את הילד ואגדלו אצלי. והסכימו על זה, וכן הוזה.

© ונתגדל [הילד] אצל המהרש"א ז"ל. והיה נסתר, שלא ראו אצלו שום גדלות. ולפני פטירת המהרש"א, צווה [המהרש"א] שהוא ימלא מקומו. וכן הוזה.

© והרב הזה לא יצא לשום לוויה מחשובי העיר. והיה קשה בעיני הקהל, והוכיחו אותו על זה. ואמר להמשמש: כאשר יהיה לוויה מראשי הקהל, יקרא אותו. וכן הוזה. ויצא הרב, ונטה במפה על המיטה, וראו כולם איך המלאכי חבלה חטפו את הנפטר מהמיטה וכו'; ואמר להם: אם כן הוא החשובים שלכם, איך אתם רוצים שאלך ללוותם?... ומאז, הכירו כולם גדולתו, שהוא ראוי להיות במקום המהרש"א ז"ל.

מכתב

(ספר אבן הנחל א' - מכתב ט"ז - המשך)

... אפילו כשאדם רחוק מאד מכל קדשת ישראל ומכל התורה, ועוברים ימים ושנים הרבה בקלקולו, כל אחד לפי עניינו שנתפס בו, אפילו אם נתפס במה שנתפס במקומות רעים ומטפנים מאד, אשר שם אין מעמד כשנופלים לשם וחס ושלום יכולים לטבע שם, אבל כל זמן שהאדם חזק בדעתו שלא יפל משום ירידה שבעולם, ואינו מִיָּאֵש עצמו, ומקוה תמיד לה' יתברך בקווי אחר קווי, ותולה עיניו למרום וצועק לה' יתברך, אז הוא בטוח שבודאי סוף כל סוף ישוב לה' יתברך. וזה הדבר אי אפשר לפה לדבר ולבאר ולספר עד היכן הוא צריך להתחזק תמיד בכל מקום שהוא, אפילו אם נפל כמו שנפל רחמנא לצלן, כי לכל אחד נדמה שעליו אין אנו מכוונים בדברינו, כי הוא יש לו מניעות כאלה, ונתפס בתאוותיו ובמצודתו כל-כך עד שלאיש כמותו אי אפשר לשוב באמת לה' יתברך, כי כבר נלכד כל-כך ימים ושנים הרבה